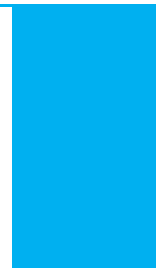

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

EIERSKAPSKONTROLL

GJEMNES KOMMUNE

Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RIR IKS)

DESEMBER 2022

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Møre og Romsdal Revisjon SA er et samvirkeforetak eid av kommunene Aukra, Aure, Averøy, Fjord, Giske, Gjemnes, Hustadvika, Kristiansund, Molde, Rauma, Rindal, Smøla, Stranda, Sula, Sunndal, Surnadal, Sykkylven, Tingvoll, Vestnes og Ålesund samt Møre og Romsdal fylkeskommune. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og andre revisjonstjenester for eierne. Hovedkontoret ligger i Kristiansund og det er avdelingskontorer i Ålesund, Molde og Surnadal.

Tidligere rapporter fra Møre og Romsdal Revisjon SA kan hentes på vår hjemmeside:
www.mrrevisjon.no

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

FORORD

Møre og Romsdal Revisjon SA har utført denne eierskapskontrollen etter bestilling fra Kontrollutvalget i Gjemnes kommune.

Eierskapskontrollen er gjennomført i samsvar med god revisjonsskikk og NKRF – kontroll og revisjon i kommuner (NKRF) sin standard for eierskapskontroll RSK 002.

Rapporten oppsummerer resultatene fra Møre og Romsdal Revisjons SA sine undersøkelser av hvordan Gjemnes kommune ivaretar sine interesser i RIR IKS. Revisjonen er utført av Einar Andersen og Lillian Reder Kristoffersen i perioden oktober til desember i 2022.

Vi ønsker å takke alle som har bidratt til denne eierskapskontrollen.

Molde, 19.12.2022

Einar Andersen
Oppdragsansvarlig revisor

Lillian Reder Kristoffersen
Forvaltningsrevisor

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

SAMMENDRAG

Formålet med eierskapskontrollen var å kontrollere om Gjemnes kommune utøver kommunens eierinteresser i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Eierskapsmelding er et viktig styringsverktøy for kommunestyret, for kommunen sine representanter i selskapene og for kontrollutvalget sitt arbeid.

PROBLEMSTILLINGER

Basert på kontrollutvalgets bestilling har vi valgt to problemstillinger som skal besvares i dette prosjektet:

Problemstilling 1: Utøver kommunen eierskapet i RIR IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

Problemstilling 2: Hvordan ivaretar eierne i fellesskap sin eierstyring?

METODE

Eierskapskontrollen utføres i henhold til god kommunal revisjonsskikk. Gjeldende standard for eierskapskontroll er RSK 002 utarbeidet av NKRF.

Metodene som ble benyttet er:

- Intervju
- Dokumentanalyse
- Verifikasjon

KONKLUSJON OG ANBEFALINGER

GJEMNES KOMMUNE SIN UTØVELSE AV EIERSKAPET I RIR IKS

Vår undersøkelse viser at Gjemnes kommune ikke sikrer at kommunens arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS. Dette gjelder innkallinger, saksdokumenter og protokoller fra representantskapsmøter. Dette er uheldig i forhold til kommunens bestemmelse om innbyggernes innsynsrett i offentlige dokument.

Gjemnes kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representanter for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Gjemnes kommune skal sikre at kommunens representant kjenner til kommunens prinsipper for eierstyring. Vår vurdering er at Gjemnes kommune sin eierskapsmelding ikke oppfyller dagens krav i kommuneloven for hva den skal omfatte.

Kommunestyret kan med fordel avklare når og i hvilken form de ønsker informasjon om RIR IKS. Kunnskap om selskapet vil kunne sikre at kommunestyret kan vurdere om de ønsker å gi uttrykk for sitt syn på saker som skal behandles i representantskapet.

Internkontroll og risikostyring har ikke vært et tema for diskusjon i representantskapet. Det har ikke vært nødvendig å følge opp dette området. Eierrepresentanten opplyser at dette blir godt ivaretatt av daglig leder i RIR IKS.

Eierrepresentant for Gjemnes kommune oppfatter det slik at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet. RIR IKS har en hjemmeside med relevant informasjon om selskapet.

EIERSTYRING AV RIR IKS I FELLESKAP BLANT EIERNE

Vi mener at Gjemnes kommune i hovedsak ivaretar eierskapet i RIR IKS sammen med de andre eierkommunene gjennom representantskapet.

Eierkommunene har eierskapsmeldinger. Gjemnes kommune sin eierskapsmelding er fra 2015 og oppfyller ikke krav i kommuneloven. Kommunen bør sikre at eierskapsmelding blir oppdatert etter dagens krav til innhold.

Eierkommunene har vedtatt selskapsavtale med definerte mål for RIR IKS. Etter vår vurdering oppfyller avtalen som trådte i kraft 1.1.2020 minstekravene i IKS-loven. Vår undersøkelse viser at eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet. Frister, herunder frist for behandling av årsregnskap, overholdes. Det er etter vår vurdering positivt at det i 2022 er innført ordning med jevnlige eiermøter. Styret i RIR IKS vedtok i 2021 et strategidokument. Etter vår vurdering bør dokumentet forankres i representantskapet.

ANBEFALINGER

Vi har basert på gjennomført eierskapskontroll følgende anbefalinger:

- Gjemnes kommune bør sikre at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter.
- Gjemnes kommune bør etablere rutiner som sikrer at kommunestyret får informasjon om selskapet og at informasjonen dokumenteres.
- Gjemnes kommune bør sikre at kommunestyret, i inneværende kommunestyreperiode, vedtar en eierskapsmelding som ivaretar dagens krav til innhold.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

INNHOOLD

1. INNLEDNING.....	1
1.1. Bakgrunn og bestilling.....	1
1.2. Problemstillinger	1
1.3. Kriterier.....	1
1.4. Avgrensing.....	2
1.5. Metode.....	2
1.6. Kort om IKS.....	3
1.7. Kort om RIR IKS.....	4
1.8. Faktasjekk og høring.....	5
2. EIERSKAPSMELDING.....	5
2.1. Eierskapsmelding for Gjemnes kommune 2015	5
3. GJEMNES KOMMUNE SIN UTØVELSE AV EIERSKAPET I RIR IKS.....	5
3.1. Kriterier.....	6
3.2. Faktagrunnlag.....	6
3.3. Vurdering.....	9
4. EIERSTYRING AV RIR IKS I FELLESKAP BLANT EIERNE.....	10
4.1. Kriterier.....	10
4.2. Faktagrunnlag.....	10
4.3. Vurdering.....	16
5. KONKLUSJON OG ANBEFALINGER.....	17
REFERANSELISTE.....	18
VEDLEGG: KS SINE ANBEFALINGER	19

1. INNLEDNING

1.1. BAKGRUNN OG BESTILLING

Kontrollutvalget bestilte i møte 30.5.2022 i sak 18/2022 eierskapskontroll av Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RIR IKS).

Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Møre og Romsdal Revisjon SA (MRR SA) fikk oppdraget med å kontrollere kommunens eierskap og eierstyring av RIR IKS. Basert på kontrollutvalgets bestilling utarbeidet MRR SA en prosjektplan som kontrollutvalget vedtok i sak 25/22 15.9.2022.

1.2. PROBLEMSTILLINGER

Basert på kontrollutvalgets bestilling ble det valgt to problemstillinger som skal besvares i prosjektet:

Problemstilling 1: Utøver kommunen eierskapet i RIR IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

Problemstilling 2: Hvordan ivaretar eierne i fellesskap sin eierstyring?

1.3. KRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15 skal revisor etablere kriterier for det enkelte revisjonsprosjektet. Kriterier er de krav, normer og/ eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot.

For å svare på problemstilling 1 har vi undersøkt om:

1. Gjemnes kommune sikrer at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter.
2. Gjemnes kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representant for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres.
3. Gjemnes kommune sikrer at kommunens representant i representantskapet kjenner til og følger kommunens prinsipper for eierstyring/ etablerte normer for god eierstyring.
4. Gjemnes kommune sikrer at RIR IKS har god internkontroll og risikostyring i forhold til selskapets karakter.

For ytterligere informasjon om revisjonskriteriene viser vi til kapittel 3.1.

For å svare på problemstilling 2 har vi undersøke om:

1. Eierkommunene har eierskapsmeldinger
2. Eierkommunene har definerte mål for RIR IKS (selskapsavtale)
3. Eierkommunene har bestemmelser for sammensetning av styret i RIR IKS (valgkomite)
4. Eierkommunene har etablert rutiner for oppfølging av RIR IKS (årshjul)
5. Eierkommunene har etablert rutiner for rapportering (årsmelding m.m.)
6. Eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet (årshjul, saksdokumenter, protokoll)

For ytterligere informasjon om revisjonskriteriene viser vi til kapittel 4.1.

1.4. AVGRENSING

Eierskapskontroll er bestilt av alle kontrollutvalgene i de fem kommunene som eier RIR IKS; Aukra kommune, Gjemnes kommune, Hustadvika kommune, Molde kommune og Rauma kommune.

Kontrollutvalgene i de fem kommunene har ved bestilling av eierskapskontroll ønske om å undersøke de samme to problemstillingene. Prosjektplan ble utarbeidet for den enkelte kommune og ble i september og oktober behandlet av kontrollutvalgene. Revisjonskriteriene vil være innrettet mot sentrale kriterier i den enkelte kommunes eierskapsmelding, og vil gjennom dette kunne variere noe.

Kommunestyret i Gjemnes kommune vedtok i 2015 en eierskapsmelding med få prinsipper for eierstyring. Prinsippene er lagt inn som revisjonskriterier. I tillegg har vi lagt inn enkelte prinsipper fra KS sine anbefalinger for god eierstyring. Gjennom dette er det avgrenset mot de prinsippene som ikke er valgt.

1.5. METODE

Eierskapskontrollen utføres i henhold til god kommunal revisjonsskikk. Gjeldende standard for eierskapskontroll er RSK 002 utarbeidet av NKRF.

Vi har kombinere flere metoder for å innhente informasjon i dette prosjektet. Vi har innhentet informasjon fra flere kilder for å se hvordan praksisen i kommunen er. Ved å kombinere ulike metoder og innhente informasjon fra ulike kilder styrker vi undersøkelsens troverdighet og reduserer risikoen for at vi tar feil. Vi har innhentet data i tilstrekkelig omfang for å svare på problemstillingen. Metoder som er brukt i prosjektet:

- Intervju
- Dokumentanalyse
- Verifikasjon

Intervju

En viktig kilde til informasjon har vært intervju av kommunes eierrepresentant i RIR IKS og ansatt med ansvar for arkiv og dokumenthåndtering. Vi har også vært i kontakt med leder av representantskapet, og i rapporten er det lagt inn noe informasjon fra denne.

Administrasjonen har ingen lovfestet rolle i eierstyringen, med unntak av kommunedirektørens ansvar for at saker er forsvarlig utredet og å følge opp politiske vedtak. Eierstyring utover dette er en oppgave for de folkevalgte, der administrasjonens rolle kun er å styrke de folkevalgtes rolle.

Funksjoner og ansatte som ble intervjuet:

- Ordfører, kommunens eierrepresentant i representantskapet i RIR IKS
- Arkivansvarlig, konstituert leder for servicekontoret

I tillegg er noe informasjon fra leder av representantskapet for RIR IKS gjengitt i rapporten.

Dokumentanalyse

Eierskapsmeldingen er et overordnet politisk styringsdokument for virksomhet som er skilt fra kommunen og lagt til et annet rettssubjekt.

Vi har innhentet og analysert følgende dokumenter:

- Eierskapsmelding for Gjemnes kommune 2015
- Protokoller fra kommunestyremøter i 2020, 2021 og 2022
- Innkalling, saksdokumenter og protokoller fra møter i representantskapet i RIR IKS 2020, 2021 og 2022
- Dokumenter fra eiermøter i 2022
- Dokumenter fra styremøter i RIR IKS i 2020, 2021 og 2022
- Selskapsavtale for RIR IKS 2020

1.6. KORT OM IKS

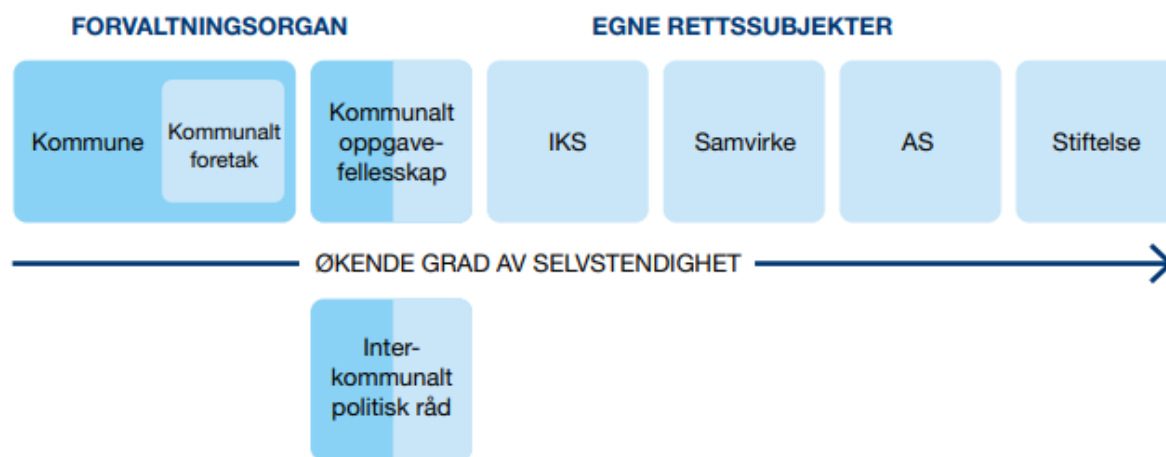
Et interkommunalt selskap (IKS) etter lov om interkommunale selskaper kan bare eies av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper. Eierne har samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Det er lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) av 29. januar 1999 nr. 6 som regulerer denne organisasjonsformen.

Deltakerkommunene eller fylkene utøver eierstyring gjennom sine valgte medlemmer i representantskapet. Selve forvaltningen av selskapet ligger imidlertid hos styret og daglig leder. Med «forvaltningen av selskapet» menes at styret skal lede selskapets virksomhet i vid forstand, herunder at styret har ansvaret for at de verdier deltakerne har lagt i selskapet anvendes i samsvaret med formålet.

Selskapets eierorgan og øverste myndighet er representantskapet, og eierne skal opprette en skriftlig selskapsavtale. Hver enkelt deltakerkommune eller fylkeskommune skal ha minst en representant i representantskapet. Det enkelte kommunestyre eller fylkesting har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet.

Representantskapet velger også styret. Styret skal ha minst tre medlemmer, og omfattes av kravet om balansert kjønnsrepresentasjon. Daglig leder eller medlemmer av representantskapet kan ikke være medlem av styret. Representantskapet som eierorgan utøver kontroll over styret på flere måter:

- bestemmer sammensetningen på styret
- kan instruere styret og omgjøre beslutninger
- kan gjennom selskapsavtalen fastslå at nærmere angitte saker må godkjennes i representantskapet

Figur: Grad av selvstendighet basert på selskapsformer

Kilde: KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020

1.7. KORT OM RIR IKS

Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap (RIR) har ansvaret for husholdningsrenovasjon i eierkommunene Aukra, Hustadvika, Gjemnes, Molde og Rauma. Selskapet dekker et område med drøyt 58 000 innbyggere.

Hovedkontoret ligger i Årødalen i Molde, hvor selskapet har eget deponi og avfallsmottak. Selskapet har i dag 30 ansatte.

RIR har to heleide datterselskap: RIR Næring AS som leverer avfallstjenester til næringslivet, og RIR Transport AS, som utfører innsamling av avfall på oppdrag fra morselskapet.

RIR er sertifisert etter standardene ISO 14001 og ISO 9001. (www.rir.no, om RIR)

Selskapet har en betydelig virksomhet og som krever kommunalt styringsengasjement. Aukra kommune eier 6 % av selskapet, de øvrige eierkommunene er Molde (54,3 %), Hustadvika (22,5 %), Rauma (12,7 %) og Gjemnes (4,5 %).

Representantskapet er det høyeste organet i RIR IKS. Representantskapet har 12 medlemmer hvorav ett av disse velges av Gjemnes kommune. Representantskapets medlemmer skal ha personlig varamedlem. Representantskapet velger styremedlemmer og varamedlemmer, etter innstilling fra en valgkomite som har mottatt innspill fra eierkommunene.

I henhold til selskapsavtalen for RIR IKS består styret av ti medlemmer inkludert en representant valgt av og blant de ansatte. Ett medlem til styret med personlig vara innstilles av Gjemnes kommune. (Kilde: www.rir.no og årsmelding og regnskap for RIR IKS 2021).

1.8. FAKTASJEKK OG HØRING

Utkast til rapport ble 6.12.2022 sendt til faktasjekk og høring til eierrepresentanten i Gjemnes kommune i RIR IKS. Utkastet ble også sendt til RIR IKS v/ styreleder og daglig leder. Disse ble invitert til å gi sine uttalelser til rapporten innen 19.12.2022.

Kopi av høringsrapporten ble sendt til orientering til leder av representantskapet i RIR IKS og kommunedirektør.

Vi mottok ikke tilbakemeldinger på faktasjekk. Vi mottok ikke høringsuttalelse.

2. EIERSKAPSMELDING

Kommuneloven har i § 26-1 bestemmelse om at kommuner minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv. Det er satt krav til hva eierskapsmeldingen skal inneholde:

- Kommunen sine prinsipper for eierstyring.
- Oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesse i.
- Kommunen sitt formål med sine eierinteresser.

Eierskapsmelding er et viktig styringsverktøy for kommunestyret, for kommunen sine eierrepresentanter i selskapene og for kontrollutvalget sitt arbeid.

2.1. EIERSKAPSMELDING FOR GJEMNES KOMMUNE 2015

Gjemnes kommune vedtok eierskapsmelding i 28.4.2015 (sak 15/2015). Eierskapsmeldingen er ikke oppdatert og omtaler i liten grad prinsipper for eierstyring. Eierskapsmeldingen er inndelt i 3 kapitler:

1. Målsetting for eierskapsmeldingen
2. Selskapsformer
3. Oversikt over Gjemnes kommune sine eierinteresser

I kapittel 3 gis det informasjon om RIR IKS. Informasjonen er basert på selskapsavtale som var gjeldende fram til 31.12.2019. Selskapsavtalen herunder formålsbestemmelsen er endret i gjeldende selskapsavtale som kommunestyret i Gjemnes kommune vedtok i møte 19.11.2019

3. GJEMNES KOMMUNE SIN UTØVELSE AV EIERSKAPET I RIR IKS

Problemstilling 1: Utøver kommunen eierskapet i RIR IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring?

3.1. KRITERIER

For å svare på problemstillingen har vi undersøkt om:

1. Gjemnes kommune sikrer at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter.
2. Gjemnes kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representant for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres.
3. Gjemnes kommune sikrer at kommunens representant i representantskapet kjenner til og følger kommunens prinsipper for eierstyring/ etablerte normer for god eierstyring.
4. Gjemnes kommune sikrer at RIR IKS har god internkontroll og risikostyring i forhold til selskapets karakter.

Gjennom de valgte revisjonskriteriene har vi også avklares om:

- kommunestyret som eier gir signaler til eierrepresentantene før representantskapsmøtene
- eierrepresentantene gir tilbakemeldinger til eier etter representantskapsmøtene

Revisjonskriteriene er utledet fra følgende kilder:

- Lov av 22.06.2018 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov av 10.02.1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Gjemnes kommune, eierskapsmelding, 2015
- RIR IKS, selskapsavtale, 2020
- KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020

3.2. FAKTAGRUNNLAG

DOKUMENTASJON OG ARKIVERING – INFORMASJON OM RIR IKS

- **Gjemnes kommune skal sikre at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter**

Selskapsavtalen har i § 5 bestemmelser om representantskapet. Femte ledd gir føringer for innkalling, gjennomføring av møter. Det bestemmes at:

«Innkalling til møte skal skje med minst 4 ukers varsel og innkallingen skal inneholde saksliste og eventuelt saksmateriale. De enkelte deltakerkommuner ved rådmannen skal varsles tilsvarende. Det skal føres møteprotokoll. Protokollen underskrives av lederen og 2 av de øvrige medlemmene som velges ved møtets begynnelse.

Under gis en oversikt over dokumenter knyttet til representantskapsmøter i RIR IKS som, per 31.10.2022 var journalført i Gjemnes kommune.

Representantskapsmøter	Innkallelse i postliste	Saksdokument i postliste	Protokoll lagt i postliste	Hvem møtte og forfall i protokoll	Representantskapsmøter i RIR IKS som referatsak i kommunestyre
07.10.2022	Nei	Nei	07.11.2022	Ja	Nei
29.04.2022	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
08.10.2021	Nei	Nei	03.11.2021	Ja	Nei
30.04.2021	Nei	Nei	14.05.2021	Ja	22.06.2021
16.10.2020	Nei	Nei	26.10.2020	Ja	Nei
24.04.2020	Nei	Nei	08.05.2020	Ja	Nei
28.02.2020	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei

Arkivansvarlig i Gjemnes kommune opplyste at innkallinger og saksdokumenter til møter i representantskapet i RIR IKS, pleier å bli sendt fra administrasjonen i RIR IKS direkte til eierrepresentant i Gjemnes kommune. Det er kun protokoller etter møtene, som blir sendt til arkivansvarlig i kommunen. Protokollene arkiveres i kommunens arkiveringssystem og legges deretter ut offentlig i postlisten innen to dager.

De ser gjennom protokollen når den kommer, hvis det står at en sak skal unntas offentlighet, så gjør de det. Det er generelt ikke ofte at de får inn post som skal unntas offentlighet. De har ikke tidligere fått protokoller fra RIR IKS som har inneholdt saker som skulle unntas offentlighet. Kommunen får ikke tilsendt protokoll på e-post fra RIR IKS, som inneholder saker som skal unntas offentlighet. Ved slike tilfeller utarbeides det nok to ulike protokoller.

De har rutine på at tilsendte dokumenter skal arkiveres så snart de får det. De har to dagers forsinkelse som vil si at det som arkiveres i dag legges ut to dager etterpå. Dette for å få tid til å se gjennom dokumentet.

Kommunen har rutine på å sende protokollene fra RIR IKS over til kommunestyret som referatsak. Kommunestyret ønsker referatsak på alle møter som har vært både i representantskapet og styret i RIR IKS.

På intervjutidspunktet 31.10.2022, fant vi ingen protokoller fra møter i representantskapet i 2022 i postliste. Observasjon av postliste 10.11.2022 viste flere protokoller. Den ene fra møtet 07.10.2022 og den andre fra møtet 30.04.2021. Da mangler det bare en protokoll, fra møtet 29.04.2022.

DOKUMENTASJON OG ARKIVERING – HVEM SOM REPRESENTERER KOMMUNEN

➤ Gjemnes kommune skal sikre at informasjon over hvem som møter som representanter for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres

I intervju opplyses det at det i protokollene fra møtene, er beskrevet hvem som møtte og forfall. Vi har analysert protokollene fra alle møtene i 2020, 2021 og 2022, og ser at dette blir gjort.

Arkivansvarlig opplyste videre at det er denne informasjonen som blir lagt til grunn for møtegodtgjørelse. Hvis ordfører ikke kan møte som eierrepresentant for Gjemnes kommune i representantskapsmøte, gir han beskjed til RIR IKS, som kaller inn varerepresentant.

Ordfører har vært eierrepresentant for RIR IKS i flere år og møter som oftest selv i representantskapsmøtene. Kommunestyret har valgt ordfører som eierrepresentant. Det er også valgt en personlig vararepresentant som møter ved hans fravær.

KUNNSKAP OM OG ETTERLEVELSE AV PRINSIPPER FOR EIERSTYRING

- **Gjemnes kommune skal sikre at kommunens representant i representantskapet kjenner til og følger kommunens prinsipper for eierstyring. Representanten avklarer eierens syn før møter i representantskapet.**

Det ble opplyst i intervju at Gjemnes kommune gjennomfører folkevalgtopplæring hvert fjerde år ved etablering av nytt kommunestyre og nye politikere. Denne opplæringen gjennomføres i regi av KS. Eierskapsmelding og ansvar er et tema på folkevalgtopplæringen, men opplæringen går ikke dypt inn i rollen som eierrepresentant. Det er også ulik vektlegging i slik opplæring fra KS konsulenter.

Eierrepresentant oppfatter at strategien til Gjemnes kommune for eierskapet av RIR IKS, er at eierskapet skal ivareta oppgaven om renovasjon på en betryggende måte. Eierskapet er samfunnsøkonomisk motivert. Hensikten er å løse oppgaven med renovasjon i samarbeid med andre kommuner, siden den er for stor til å løses alene.

Eierrepresentant er kjent med innholdet i kommunens eierskapsmelding. Han opplyser at kommunen har planer om å oppdatere eierskapsmeldingen som sist ble vedtatt i 2015. Dette arbeidet er blitt forsinket som følge av skifte av kommunedirektør.

Det gis som oftest ikke klare signaler fra kommunestyret om kommunens standpunkt i forkant av møter i representantskapet. Det er ingen diskusjoner om sakene som skal opp i møtet. Han har aldri fått spørsmål fra medlemmer i kommunestyret i forkant. Det oppleves som en svakhet ved eierskap i IKS selskap. Han opplyste at han kunne med fordel ha sendt ut sakspapirer til gruppeledere og bedt om innspill før møtene i representantskapet.

Kommunen har heller ingen organisert rutine på at eierrepresentant gir tilbakemelding til kommunestyret etter representantskapsmøtene. Men de har rutine på å sende protokoll over til kommunestyre som referatsak. Eierrepresentant svarer på spørsmål i kommunestyret om han får spørsmål om noe i forhold til RIR IKS.

SIKRE GOD INTERNKONTROLL OG RISIKOSTYRING I RIR IKS

- **Gjemnes kommune skal sikre at RIR IKS har god internkontroll og risikostyring.**

Eierrepresentant opplyste at internkontroll og risikostyring har ikke vært oppe til diskusjon i møter i representantskapet. Han har inntrykk av at dette blir godt ivaretatt av daglig leder. Han har generelt god tillit til både styret og daglig leder i RIR IKS.

ÅPNE STYREMØTER I RIR IKS

- **Gjemnes kommune skal sikre at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at styremøtene i RIR IKS er åpne.**

Eierrepresentant oppfatter det slik at det er generell åpenhet i styret. Protokoller fra styremøter sendes normalt ikke til kommunen. Protokollene er tilgjengelige på www.rir.no

ÅPNE REPRESENTANTSKAPSMØTER I RIR IKS

- **Gjemnes kommune skal sikre at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at representantskapsmøtene i RIR IKS er åpne.**

Eierrepresentanten har ikke opplevd at det har kommet tilskuere på møtene i representantskapet. Representant oppfatter at de har en strategi om at disse møtene skal være åpne.

MEROFFENTLIGHET

- **Gjemnes kommune sikrer at kommunens representanter i representantskapet arbeider for at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet.**

RIR IKS har en hjemmeside med relevant informasjon om selskapet, www.rir.no. Postlister er også tilgjengelig på hjemmesiden.

Eierrepresentant for Gjemnes kommune oppfatter det slik at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet. RIR IKS offentliggjør blant annet innkallinger og protokoller for styremøter og representantskapsmøter på sin hjemmeside.

3.3. VURDERING

Gjemnes kommune sikrer ikke at kommunens arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS. Dette gjelder innkallinger, saksdokumenter og protokoller fra representantskapsmøter. Dette er uheldig i forhold til bestemmelser om innbyggernes innsynsrett i offentlige dokument. Vår vurdering er at kriteriet ikke er oppfylt.

Gjemnes kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representanter for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres og kriteriet er oppfylt.

Kommunen skal sikrer at kommunens representant kjenner til kommunens prinsipper for eierstyring. Gjemnes kommune sin eierskapsmelding er fra 2015 og er ikke i tråd med krav i kommuneloven og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.

Gjemnes kommune bør etter vår vurdering etablere rutiner som sikrer at kommunestyret får informasjon om selskapet og at dette dokumenteres.

Internkontroll og risikostyring har ikke vært et tema for diskusjon i representantskapet. Det har ikke vært nødvendig å følge opp dette området. Eierrepresentanten mener at dette blir godt ivaretatt av daglig leder i RIR IKS.

Eierrepresentant for Gjemnes kommune oppfatter det slik at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet. RIR IKS offentliggjør innkallinger og protokoller for styremøter og

representantskapsmøter på sin hjemmeside. Det er ikke behov for at Gjemnes Kommunen gjør tiltak for å sikre dette.

ANBEFALING

- Gjemnes kommune bør sikre at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter.
- Gjemnes kommune bør etablere rutiner som sikrer at kommunestyret får informasjon om selskapet og at informasjonen dokumenteres.
- Gjemnes kommune bør sikre at kommunestyret, i inneværende kommunestyreperiode, vedtar en eierskapsmelding som ivaretar dagens krav til innhold.

4. EIERSTYRING AV RIR IKS I FELLESSKAP BLANT EIERNE

Problemstilling 2: Hvordan ivaretar eierne i fellesskap sin eierstyring?

4.1. KRITERIER

For å svare på problemstillingen vil vi undersøke om:

1. Eierkommunene har eierskapsmeldinger
2. Eierkommunene har definerte mål for RIR IKS (selskapsavtale)
3. Eierkommunene har bestemmelser for sammensetning av styret i RIR IKS (valgkomite)
4. Eierkommunene har etablert rutiner for oppfølging av RIR IKS (årshjul)
5. Eierkommunene har etablert rutiner for rapportering (årsmelding m.m.)
6. Eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet (årshjul, saksdokumenter, protokoll)

Revisjonskriteriene er utledet fra følgende kilder:

- Lov av 22.06.2018 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov av 29.01.1999 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Gjemnes kommune, Eierskapsmelding, 2015
- RIR IKS, selskapsavtale 2020
- KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020

4.2. FAKTAGRUNNLAG

EIERKOMMUNENE HAR EIERSKAPSMELDINGER

➤ **Eierkommunene skal ha eierskapsmeldinger**

Kommuneloven har i § 26-1 bestemmelse om at kommuner minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv. Det er satt krav til hva eierskapsmeldingen skal inneholde:

- Kommunen sine prinsipp for eierstyring.
- Oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesse i.
- Kommunen sitt formål med sine eierinteresser.

Eierkommunene i RIR IKS har hver sin eierskapsmelding som er vedtatt av kommunestyret. (Aukra kommune 7.4.2022, Hustadvika kommune 23.9.2021, Gjemnes kommune 28.4.2015, Molde kommune 23.9.2021 og Rauma kommune 30.9.2021).

Gjemnes kommune vedtok eierskapsmelding i 28.4.2015 (sak 15/2015). Eierskapsmeldingen er ikke oppdatert og omtaler i liten grad prinsipp for eierstyring.

Eierrepresentant i Gjemnes kommune er kjent med innholdet i kommunens eierskapsmelding. Han opplyser at kommunen har planer om å oppdatere eierskapsmeldingen som sist ble vedtatt i 2015. Dette arbeidet er blitt forsinket som følge av skifte av kommunedirektør.

EIERKOMMUNENE HAR DEFINERTE MÅL FOR RIR IKS

➤ Eierkommunene har definerte mål for RIR IKS (selskapsavtale)

RIR IKS er et selskap i henhold til lov om interkommunale selskaper (IKS-loven). I § 4 er det bestemmelser om selskapsavtale. Første ledd sier:

«For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For de enkelte deltakere skal kommunestyret eller fylkestinget selv vedta avtalen. For deltaker som er interkommunalt selskap, vedtas selskapsavtalen av representantskapet. Vedtaket krever tilslutning fra samtlige medlemmer av representantskapet med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen for det deltakende selskap».

IKS-loven har i § 4, 3. ledd bestemmelser om minimumskrav til innhold i en selskapsavtale.

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende:

1. selskapets foretaksnavn;
2. angivelse av deltakerne;
3. selskapets formål;
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor;
5. antall styremedlemmer;
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet;
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen;
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner;
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen.

Gjeldende selskapsavtale ble vedtatt av kommunestyrene i eierkommunene i 2019 (Aukra kommune 19.11.2019, Hustadvika kommune 14.11.2019, Gjemnes kommune 19.11.2019, Molde kommune 19.12.2019 og Rauma kommune 20.6.2019).

Gjeldende selskapsavtale har bestemmelser i tråd med kravene i IKS-loven.

- § 1. Firma og forretningsadresse.
- § 2. Formål.
- § 3. Innskuddsplikt og eierandeler.
- § 4. Lån og eiernes ansvar.
- § 5. Representantskapet.
- § 6. Styret
- § 7. Daglig leder
- § 8. Delegasjon av myndighet til selskapet.
- § 9. Utvidelser og endringer i selskapsavtalen.
- § 10. Uttreden og oppløsning.
- § 11. Lov om IKS.
- § 12. Ikrafttreden.

Formålet med selskapet er gitt i § 2:

«Selskapet skal, på vegne av medlemskommunene og i henhold til delegasjon, utøve den forvaltningsmyndighet og de oppgaver som medlemskommunene har etter Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) – med mindre det er unntatt i kommunale vedtak, innenfor områdene innsamling, transport og behandling av avfall / slam og alle oppgaver tilknyttet dette.

Selskapet kan delta i og/eller etablere andre selskap til utøvelse av virksomhet innen denne formålsparagrafen.

Selskapet er tildelt enerett til innsamling av kommunalt avfall og tømming av slamtanker og har ikke erverv som formål.

Selskapet har kompetanse og mulighet til å utføre andre forvaltningsoppgaver som krever kjennskap til forhold til abonnenter, forsøpling og kontroll også for andre kommuner enn medlemskommunene.

Selskapet skal arbeide for en miljøriktig håndtering av avfallet i egenregi eller i samarbeid med andre.

Selskapet skal være et konsultativt organ for eierne i forurensningsspørsmål og bidra til løsning av slike.»

Eierrepresentant i Gjemnes kommune er kjent med innholdet i selskapsavtalen for RIR IKS.

Hans oppfattelse av formålet med RIR IKS, er at selskapet skal ivareta felles behandling av avfall fra private husholdninger og fra næringslivet, på en god miljømessig måte som er i tråd med lov, forskrift og forventninger fra eierkommunene.

Eierrepresentant oppfatter at noen av representantskapet sine mål for RIR IKS, er at de skal ha et selvkostsystem, følge nasjonale målsetninger og krav til bransjen fra blant annet EU. Videre skal de føre en ansvarlig arbeidsgiverpolitikk og selskapets etiske retningslinjer.

Styret i RIR IKS vedtok i møte 10.12.2021 strategidokument (10.12.21 – 31.12.24). Det opplyses at dokumentet skal være retningsgivende for ledelsen og styret i RIR IKS. Det gir uttrykk for selskapets veivalg, strategiske mål og prinsipielle standpunkt. Dokumentet har ikke vært behandlet av representantskapet. Eierrepresentant i Gjemnes kommune er ikke kjent med strategidokumentet.

EIERKOMMUNENE HAR BESTEMMELSER FOR SAMMENSETNING AV STYRET

➤ Eierkommunene har bestemmelser for sammensetning av styret i RIR IKS (valgkomite)

KS har i sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll noen anbefalinger til sammensetning av styrer:

KS Anbefaling 10: Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser

Det bør fastsettes i vedtektene eller selskapsavtalen at valg av styrer i eller fylkeskommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomité. Det bør lages retningslinjer som regulerer komitéens arbeid.

KS anbefaling 12: Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene.

Eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør derfor etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

KS anbefaling 14: Oppnevne numeriske vararepresentanter

Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Selskapsavtalen for RIR IKS har i § 6 bestemmelser om styret, herunder valg av styret.

1. Styret består av 10 medlemmer med personlige varamedlemmer, hvorav 4 fra Molde kommune, 2 fra Hustadvika kommune, en fra hver av de øvrige kommunene og en som velges av og blant de ansatte. Kommunene foreslår til valg det doble antall, like mange av hvert kjønn.

§ 5 i selskapsavtalen har bestemmelser om representantskapet. I punkt 6 er det bestemmelser valg og valgkomite. Hvert 4. år velges:

- Styremedlemmer med varamedlemmer etter forslag fra eierkommunene for 4 år. Valgkomitéen innstiller etter vurdering av innkomne forslag i henhold til gjeldende lover og ønske om aktuell kompetanse.
- Valgkomité på 3 medlemmer og dets leder og nestleder for 4 år.

Representantskapet valgte i møte 28.02.2020 i sak 03/2020 en valgkomite bestående av tre personer. Valgkomiteen fremmet i møte 24.4.2020 i sak 09/2020 forslag til valg av styre for perioden 2020-2024. Representantskapet i RIR IKS valgte styre for perioden 2020-2024. I saksopplysningene

opplyses det at valgkomiteen har arbeidet med forslagene på kandidater til styret som har kommet inn fra kommunene med henblikk på å ivareta følgende momenter:

- * Kommune (ihht selskapsavtalen)
- * Kontinuitet / erfaring / egnethet
- * Partitilhørighet (2 fra hvert av de store partiene - AP/ H/ SP. En fra hvert av de andre partiene)
- * Kjønn

EIERKOMMUNENE HAR ETABLERT RUTINER FOR OPPFØLGING AV RIR IKS

➤ Har eierkommunene etablert rutiner for oppfølging av RIR IKS? (årshjul)

Eierrepresentant for Gjemnes kommune opplyste at det utarbeides en møteplan for hele året. Det skal være to møter i løpet av året. Ved behov avholdes det ekstra møter.

Leder av representantskapet opplyste at administrasjonen i RIR IKS pleier å sette opp årshjul for møter sammen med styret i RIR IKS.

KS anbefaler at det jevnlig avholdes eiermøter, jf. KS anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll (anbefaling 6):

- KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Eiermøter er uforpliktende for selskapet sine organ. Eierne kan for eksempel diskutere strategier for selskapet uten at noen forplikter seg.

Eierrepresentant for Gjemnes kommune opplyste at de har kommet i gang med eiermøter og han har deltatt på dette. Der ble det orientert om selskapets drift og utfordringer. Til slike møter blir kommunedirektører, styremedlemmer, eierrepresentanter, daglig leder, økonomisjef og ordførere invitert. I presentasjonene har det vært mye fokus på økonomi. Eierrepresentanten har et godt inntrykk av hvordan selskapet drives.

Leder for representantskapet opplyste at de har gjennomført to eiermøter i 2022, og det er noe de ønsker å fortsette med. Det blir sendt ut innkallinger til utvalgte personer med sakliste til eiermøtene. Det blir ikke fattet vedtak og det blir ikke skrevet protokoller i disse møtene.

EIERKOMMUNENE HAR ETABLERT RUTINER FOR RAPPORTERING

➤ Eierkommunene har etablert rutiner for rapportering (årsmelding m.m.)

Eierkommunene har vedtatt bestemmelse i selskapsavtalen om at styret i RIR IKS skal rapportere på årsmelding og budsjett til representantskapet i de to årlige møtene. Vår gjennomgang av innkallinger, saksdokumenter og protokoller for 2020, 2021 og 2022, viser at dette er blitt gjort.

EIERKOMMUNENE UTØVER EIERSKAPET GJENNOM REPRESENTANTSKAPET

➤ Eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet (årshjul, saksdokumenter, protokoll)

	08/21 Kjøp og lånefinansiering av ny kvern til treverk, fremlagt rep.skap 09/21 Budsjet 2022 i representantskapet 10/21 Endring av styrestruktur i datterselskapene RIR Næring AS og RIR Transport AS	Innkalling uten saksdok Protokoll med vedtak
28.02.2020	01/20 Godkjenning av innkalling og sakliste 02/20 Konstituering 03/20 Valg av valgkomite 04/20 Valg av klagenemd 05/20 Orientering om virksomheten i selskapet	Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
24.04.2020	06/20 Godkjenning av innkalling, sakliste og protokoll 07/20 Styrets årsmelding 2019 08/20 Godtgjørelser for styre mm. 2020-2023 09/20 Valg av styre for perioden 2020-2024 10/20 Årsregnskap 2019 i representantskapet	Årsregnskap Årsmelding Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
16.10.2020	11/20 Godkjenning av innkalling, sakliste og protokoll 12/20 Lånesaker i representantskapet 13/20 Lånefinansiering av produksjonsutstyr til sorteringshall, fremlagt rep. skap 14/20 Budsjet 2021 i representantskapet 15/20 Retningslinjer for husholdningsrenovasjon 16/20 Valg av ny personlig vara 17/20 Endring i selskapsavtale 18/20 Avvikende renovasjonsforskrift i Rauma	Budsjet Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
08.02.2019	01/19 Godkjenning av innkalling, sakliste og protokoll 02/19 Lånefinansiering bygging av papirhall og infrastruktur 2019, fremlagt rep. skap	Innkalling uten saksdok Protokoll med vedtak
03.05.2019	03/19 Godkjenning av innkalling, sakliste og protokoll 04/19 Årsmelding 2018 i representantskapet 05/19 Årsregnskap 2018 i representantskapet 06/19 Ny selskapsavtale og renovasjonsforskrift	Årsregnskap Årsmelding Selskapsavtale Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak
18.10.2019	07/19 Godkjenning av innkalling, sakliste og protokoll 08/19 Budsjet 2020 i representantskapet 09/19 Lånefinansiering av sorteringshall med infrastruktur 2019/2020, fremlagt rep. skap 10/19 Evaluering av egenregidrift for innsamling	Budsjet Innkalling med saksdok Protokoll med vedtak

4.3. VURDERING

Vår undersøkelse viser at eierne i RIR IKS i fellesskap ivaretar sin eierstyring.

Eierkommunene har eierskapsmeldinger. Meldingene er, med unntak av melding for Gjemnes kommune, basert på KS sine anbefalinger til eierstyring, selskapsledelse og kontroll og fra inneværende kommunestyreperiode. Vår vurdering er at Gjemnes kommune sin eierskapsmelding ikke oppfyller dagens krav i kommuneloven for hva den skal omfatte.

Eierkommunene vedtok i slutten av 2019 en selskapsavtale med definerte mål for RIR IKS. Etter vår vurdering oppfyller avtalen minstekravene i IKS-loven..

Vår vurdering er at eierkommunene har etablert rutiner for oppfølging av RIR IKS. Vi vurderer at kriteriet er oppfylt.

Selskapsavtalen har bestemmelser om valgkomite og sammensetning av styret i RIR IKS. Vår undersøkelse viser at bestemmelsene ble fulgt ved valg av det sittende styret. Vi vurderer at kriteriet er oppfylt.

Vår vurdering er at eierkommunene har etablert rutiner for rapportering. Rapportering ivaretas i møter i april der årsmelding og årsregnskap behandles. Kriteriet er oppfylt.

Vår undersøkelse viser at eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet.

5. KONKLUSJON OG ANBEFALINGER

GJEMNES KOMMUNE SIN UTØVELSE AV EIERSKAPET I RIR IKS

Vår undersøkelse viser at Gjemnes kommune ikke sikrer at kommunens arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS. Dette gjelder innkallinger, saksdokumenter og protokoller fra representantskapsmøter. Dette er uheldig i forhold til kommunens bestemmelse om innbyggernes innsynsrett i offentlige dokument.

Gjemnes kommune sikrer at informasjon over hvem som møter som representanter for kommunen i representantskapsmøter dokumenteres og arkiveres.

Gjemnes kommune skal sikre at kommunens representant kjenner til kommunens prinsipper for eierstyring. Vår vurdering er at Gjemnes kommune sin eierskapsmelding ikke oppfyller dagens krav i kommuneloven for hva den skal omfatte.

Kommunestyret kan med fordel avklare når og i hvilken form de ønsker informasjon om RIR IKS. Kunnskap om selskapet vil kunne sikre at kommunestyret kan vurdere om de ønsker å gi uttrykk for sitt syn på saker som skal behandles i representantskapet.

Internkontroll og risikostyring har ikke vært et tema for diskusjon i representantskapet. Det har ikke vært nødvendig å følge opp dette området. Eierrepresentanten opplyser at dette blir godt ivaretatt av daglig leder i RIR IKS.

Eierrepresentant for Gjemnes kommune oppfatter det slik at RIR IKS praktiserer prinsippet om meroffentlighet. RIR IKS har en hjemmeside med relevant informasjon om selskapet.

EIERSTYRING AV RIR IKS I FELLESKAP BLANT EIERNE

Vi mener at Gjemnes kommune i hovedsak ivaretar eierskapet i RIR IKS sammen med de andre eierkommunene gjennom representantskapet.

Eierkommunene har eierskapsmeldinger. Gjemnes kommune sin eierskapsmelding er fra 2015 og oppfyller ikke krav i kommuneloven. Kommunen bør sikre at eierskapsmelding blir oppdatert etter dagens krav til innhold.

Eierkommunene har vedtatt selskapsavtale med definerte mål for RIR IKS. Etter vår vurdering oppfylder avtalen som trådte i kraft 1.1.2020 minstekravene i IKS-loven. Vår undersøkelse viser at eierkommunene utøver eierskapet gjennom representantskapet. Frister, herunder frist for behandling av årsregnskap, overholdes. Det er etter vår vurdering positivt at det i 2022 er innført ordning med jevnlig eiermøter. Styret i RIR IKS vedtok i 2021 et strategidokument. Etter vår vurdering bør dokumentet forankres i representantskapet.

ANBEFALINGER

Vi har basert på gjennomført eierskapskontroll følgende anbefalinger:

- Gjemnes kommune bør sikre at kommunes arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter.
- Gjemnes kommune bør etablere rutiner som sikrer at kommunestyret får informasjon om selskapet og at informasjonen dokumenteres.
- Gjemnes kommune bør sikre at kommunestyret, i inneværende kommunestyreperiode, vedtar en eierskapsmelding som ivaretar dagens krav til innhold.

REFERANSELISTE

Gjemnes kommune, eierskapsmelding, 2015

Gjemnes kommune, formannskapet, saker relatert til RIR IKS, 2020, 2021 og 2022

Gjemnes kommune, kommunestyret, saker relatert til RIR IKS, 2020, 2021 og 2022

Gjemnes kommune, www.gjemnes.kommune.no

KS, anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020

Lov av 10.02.1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Lov av 13.03.1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

Lov av 29.01.1999 om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Lov av 22.06.2018 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

RIR IKS, innkalling og presentasjoner vist i to eiermøter i 2022

RIR IKS, representantskapet, innkalling, saksdokumenter og protokoll fra møter i 2020, 2021 og 2022

RIR IKS, styret, strategidokumentet, retningslinjer for styret og daglig leder, 2021

RIR IKS, selskapsavtale, 2020

RIR IKS, www.rir.no

KS - anbefalinger til eierstyring, selskapsledelse og kontroll

1. Velge selskapsform ut fra formål og behov
2. Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private
3. Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap
4. Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret eller fylkestinget
5. Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig
6. Holde jevnlige eiermøter
7. Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet
8. Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter
9. Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret
10. Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser
11. Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene
12. Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene
13. Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper
14. Oppnevne numeriske vararepresentanter
15. Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet
16. Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv
17. Registrere styreverv i KS styrevervregister
18. Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon
19. Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften
20. Avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket ved opprettelse av kommunale eller fylkeskommunale foretak
21. Sørge for at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Hovedkontor: Kristiansund

Avdelingskontor: Ålesund, Molde, Surnadal

Eiere:

Aure, Averøy, Kristiansund, Rindal, Smøla, Surnadal, Tingvoll,
Aukra, Hustadvika, Gjemnes, Molde, Rauma, Sunndal, Vestnes,
Fjord, Giske, Sula, Stranda, Sykkylven og Ålesund.

Møre og Romsdal fylkeskommune.